

Asia: VN/26873/2024-OM-110

Lausuntopyyntö laista rikoslain 6 luvun 5 § muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rusetti ry kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnoksesta. Rusetti ry kannattaa lapsen läsnä ollessa, nähden tai kuullen tehdyn rikoksen säätämistä rangaistuksen koventamisperusteeksi. Ehdotus on olennainen parannus työryhmän mietintöön, jossa lapsen läsnäoloa ei ehdotettu koventamisperusteeksi.

Esitystä on kuitenkin hyvä täydentää ja ottaa tarkemmin huomioon vammaisiin tyttöihin ja naisiin ja heihin kohdistuvaan väkivaltaan liittyvät erityispiirteet. Rusetin mielestä lapsen hoiva- tai riippuvuussuhde tulee huomioida myös muissa ehdotuksen kattamissa lähisuhdeväkivaltarikoksissa kuin henkirikoksissa ja törkeissä pahoinpitelyissä. Vammaisiin naisiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan erityispiirteet on tunnistettava: vammaiset naiset kohtaavat lähisuhdeväkivaltaa moninkertaisesti vammattomiin naisiin verrattuna, väkivalta voi kohdistua esim. käytettyihin apuvälineisiin tai näyttäytyä lääkehoidon manipulointina ja se voi sisältää pakottavan kontrollin piirteitä. Pakottavan kontrollin kriminalisointia tulee edistää.

Luonnoksessa tahallisen henkirikoksen tai törkeän pahoinpitelyn yhteydessä huomioidaan lapsen erityinen riippuvuus- tai hoivasuhde uhriin. Luonnoksen perusteluissa tällaisina suhteina mainitaan esimerkiksi sijaisvanhempi, perhehoitaja ja vanhemman puoliso. Rusetti pitää tärkeänä laajentaa henkilösuhteiden määrittelyä, sillä erityisesti vammaisten äitien ja vanhempien näkökulmasta erityinen riippuvuus- ja hoivasuhde voi pitää sisällään myös esim. henkilökohtaiset avustajat ja omaishoitajat. Jos sekä lapsi että rikoksen kohteena oleva henkilö ovat vammaisia, heidän avuntarpeitaan ja keskinäistä hoivasuhdettaan tulee tarkastella yhdessä. Soveltamisalan tulee kattaa tilanteet, joissa väkivallan tekijä on lapsesta tosiasiallisesti huolehtiva aikuinen.

Rusetti haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että YK:n vammaisyleissopimus on lisättävä lakiesityksen säännöskohtaisiin perusteluihin. Vammaisyleissopimus on velvoittava oikeuslähde, joka

sisältää mm. artiklat 6 liittyen vammaisten naisten aseman edistämiseen ja 16 liittyen vapauteen hyväksikäytöstä, väkivallasta ja pahoinpitelystä.

Helsingissä 15.10.2026

Anne Välimäki

puheenjohtaja

Anni Täckman

järjestöpäällikkö

Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys – Rusetti ry

lisätiedot: järjestöasiantuntija Jaana Tiiri, jaana.tiiri@rusettiry.fi p. 044 491 8191

Täckman Anni

Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys - Rusetti ry